

چله‌نشینی تورم

نرخ تورم ماملانه آذر ۱۳۹۸ به ۲/۲ درصد رسیده که در مقایسه با ماه قبل، ۱/۶ درصد افزایش داشته است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخایات» و «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» به ترتیب ۴/۱ درصد و ۲/۸ درصد بوده است. این در حالی است که نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری ۲ درصد است که نسبت به ماه قبل، ۱/۵ درصد افزایش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۴/۲ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۲/۴ واحد درصد افزایش داشته است.

گزارش «وطن امروز» دربارهٔ درآمدهای مالیاتی دولت در لایحه بودجه ۹۹

ثروتمندان آخ هم نمی‌گویند!

وحید عزیز
کارشناس اقتصادی

درآمدهای مالیاتی در نظر گرفته شده در لایحه بودجه سال آینده با ۲۲ هزار میلیارد تومان افزایش نسبت به قانون بودجه سال گذشته، رشدی ۱۳ درصدی داشته است (به یاد داشته باشید عدد مصوب در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به فاصله چند ماه توسط شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا، بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان کاهش پیدا کرده بود) اما این افزایش به خودی خود حاوی نکته مثبت یا منفی نیست. با وجودی که مدت‌هاست افزایش سهم مالیات از منابع عمومی دولت، مطالبه اغلب کارشناسان دلسوز بوده و هست، جزئیات نحوه این افزایش، اهمیت بسیار بیشتری نسبت به نفس تغییر دارد.

با مراجعه به ردیف‌های ذیل درآمدهای مالیاتی در جداول پیوست لایحه بودجه، به چند نکته مهم پیرامون این مساله بی‌می‌بریم؛ اولاً هیچ تلاشی به منظور

ایجاد پایه‌های مالیاتی جدید یا اقدامی در جهت ساماندهی معافیت‌ها به چشم نمی‌خورد. ثانیاً دولت در نظر دارد افزایش درآمدهای مالیاتی را عمدتاً از محل

افزایش مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر درآمد شرکت‌های خصوصی، مالیات بر مشاغل و مالیات بر حقوق کارمندان بخش خصوصی تأمین کند.

برخی سئوالات جدی پیرامون ردیف‌های اشاره شده وجود دارد:

۱- ابتدا ذکر این نکته ضروری است که درآمد مالیات بر ارزش افزوده در ردیف‌های بودجه، به صورت ۱+۵ درصد

ذکر می‌شود. یعنی به جای ذکر یک جای درآمد حاصل از این پایه مالیاتی، (با نرخ ۹ درصد) در جدول بودجه، درآمد ۵ درصد آن تحت عنوان «مالیات بر ارزش افزوده» و درآمد یک درصد آن تحت عنوان «درآمد حاصل از یک درصد نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده ۳۳…» در ۲ ردیف مجزای بودجه ذکر می‌شود و درآمد ۲ درصد از مالیات بر ارزش افزوده که به شهرداری‌ها تعلق می‌گیرد، به هیچ عنوان در ردیف‌های لایحه بودجه مورد اشاره قرار نمی‌گیرد. به عبارت دیگر، برای تشخیص دقیق درآمد حاصل از مالیات بر ارزش افزوده، باید درآمد صریح ذکر شده در بودجه را ضرب در ۱/۸ کنیم. حال با در نظر گرفتن این نکته می‌دانیم که عدد ۶۶ هزار میلیارد تومانی مالیات بر ارزش افزوده در بودجه را در واقع باید ۱۱۹ هزار میلیارد تومان در نظر گرفت. این عدد نسبت به سال گذشته، افزایش بیش از ۳۵ درصدی نشان می‌دهد! نکته دیگری که باید لحاظ کرد ظرفیت درآمدی مالیات بر ارزش زیرساخت‌های اطلاعاتی و نیز عدم وجود معافیت مالیاتی، از ضرب کردن نرخ مالیات در عدد تولید ناخالص داخلی به دست می‌آید که برای کشور ما این عدد در خوشبینانه‌ترین حالت ۱۳۰ هزار میلیارد تومان است.

سئوال جدی از مدیران محترم سازمان امور مالیاتی این است که اولاً در شرایط اقتصادی فعلی چطور چنین افزایش

درآمدی را پیش‌بینی کرده‌اند؟ چطور با وضعیت فعلی زیرساخت‌های اطلاعاتی و معافیت‌هایی که همیشه فریادشان به خاطر وجود آنها به آسمان بلند است، توانسته‌اند درآمد حاصل از این مالیات را به حالت ایده‌آل و حداکثری خود نزدیک کنند؟ آیا روی تورم قیمتی کالاها تکیه کرده‌اند؟ آیا روش اخذ جدیدی یافته‌اند؟ آیا روی حکمی در بودجه که اختیار قطعی کردن اظهارنامه سالیان گذشته را بدون ممیزی به سازمان داده، حساب باز کرده‌اند؟ و…

نگرانی جدی وجود دارد که مانند سال جاری به اسم مبارزه با فرار مالیاتی، اظهارنامه‌های مربوط به چندسال گذشته تولیدکنندگان رد شده و به وسیله جریمه سنگین آنان، این اعداد تحصیل شود. امید به افزایش درآمد از این محل در حالی که به اذعان دولت، مصرف کالاهای وارداتی کاهش پیدا خواهد کرد (کاهش ۲۸ درصدی رقم مالیات بر واردات در بودجه) و عمده مصرف جامعه به خرید کالاهای اساسی محدود شده که آنها هم از مالیات بر ارزش افزوده معاف هستند، جای شگفتی بسیاری دارد.

دولت باز هم از منابع هفگفت مالیاتی دهک بالای جامعه که عمدتاً از طریق فعالیت‌های غیرمولد اقتصادی به دست آمده، چشم‌پوشی کرده است؛ در حالی که می‌توانست از طریق اقداماتی مانند کاهش معافیت‌های مالیاتی بی‌ثمر یا مالیات از هنرمندان و ایجاد پایه‌های مالیاتی جدید مانند مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر مجموع درآمد، مالیات بر سود سپرده‌ها و تراکنش‌های بانکی و… درآمد کسب کند

۳- ارقام مربوط به مالیات بر درآمد شرکت‌های خصوصی و مشاغل به ترتیب با افزایش ۲۵ و ۵۰ درصدی روبه‌رو شده که در مجموع چیزی حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان مصوب در قانون بودجه امسال نصیب دولت خواهد کرد. درباره این رقم هم سئوالات مشابهی وجود دارد. آیا تضمینی وجود دارد که رقم افزایش یافته از محل ایجاد شفافیت بیشتر و درآمد برخی اعضای صنف‌های پردرآمد مانند پزشکان، وکلا، پلافروشان و آهن‌فروشان باشد یا قرار است این فشار به همه مشاغل وارد شود؟ آیا دولت زیرساخت جدید اطلاعاتی برای تشخیص دقیق تر مالیات بر درآمد شرکت‌ها ایجاد کرده است؟

پاسخ این سئوالات و سئوالات مشابهی که مطرح است، می‌تواند نحوه دقیق مواجهه کارشناسان با این اعداد را روشن کند اما با بررسی اولیه می‌توان گفت این نحوه افزایش درآمد در بودجه، بدون در نظر گرفتن هزینه‌هایش، همان قدر بی‌منا، کم‌فایده و در عین حال پرهزینه است که اقدامی مثل افزایش قیمت بنزین به بهانه کسری بودجه بود.

به طور خلاصه می‌توان گفت دولت باز هم از منابع هفگفت مالیاتی دهک بالای جامعه که عمدتاً از طریق فعالیت‌های غیرمولد اقتصادی به دست آمده، چشم‌پوشی کرده است؛ در حالی که می‌توانست از طریق اقداماتی مانند کاهش معافیت‌های مالیاتی بی‌ثمر، مشابه معافیت مناطق آزاد یا

معافیت‌های مالیاتی ثروتمندان

در سال‌های اخیر همواره صحبت از راه‌های جایگزین فروش نفت در تأمین اعتبارات بودجه کشور بوده است. تقویت پایه‌های مالیاتی یکی از اصلی‌ترین روش‌های مناسب و کم‌هزینه برای جایگزینی درآمدهای نفتی در بودجه است اما سئوال اصلی اینجاست: چه کسانی و به چه میزانی باید مالیات پرداخت کنند؟ با توجه به توزیع عادلانه ثروت در کشورمان و در نظر گرفتن پایداری ضرب جینی بالای ۴۰ درصدی در ۲ سال اخیر و رکود نسبی که در دهه گذشته همدم اقتصاد شده، می‌توان گفت پایه‌های مالیاتی نباید هیچ‌گونه فشاری بر قشر متوسط و ایضا آسیب‌پذیر وارد کند. دولت بدون در نظر گرفتن این

موضوعات هیچ‌گاه به سمت اخذ مالیات‌های ویژه‌ای

که ثروتمندان را درگیر خود می‌کند، نرفته است.

باید توجه داشت در اغلب کشورهای پیشرفته،

این ثروتمندان هستند که بهار مالیاتی را به دوش می‌کشند، برای مثال در ایالات متحده آمریکا بیش

از ۷۰ درصد درآمدهای مالیاتی از ۲ دهک اول تأمین می‌شود. از جمله پایه‌های مالیاتی مهمی که امسال هم در بودجه مغفول مانده، می‌توان به موضوع دریافت مالیات از سلبریتی‌ها و وکلا، مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر زمین، مالیات بر تراکنش‌های سنگین، مالیات بر ثروت و مالیات بر خودروها و خانه‌های لوکس اشاره کرد.

مالیات از هنرمندان و ایجاد پایه‌های مالیاتی جدید مانند مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات بر مجموع درآمد، مالیات بر سود سپرده‌ها و تراکنش‌های بانکی و… درآمد کسب کند اما متأسفانه رو به افزایش فشار مالیاتی بر آحاد جامعه و تولیدکنندگان آورده است. ظاهراً قرار نیست ثروتمندان

و سوداگران در دوره فشارهای اقتصادی نیز آخ مختصری بگویند. باید توجه داشت که در سال‌های اخیر به طور مکرر الزامات و راهکارهای اخذ مالیات از ثروتمندان هم مطرح و هم برنامه‌ریزی شده است اما عزمی در این‌باره وجود ندارد.

طلب‌های بیمه‌ای با مشکلات اقتصادی زیادی روبه‌رو هستند و برای رفع مشکلات تقدینگی خود باید وام بگیرند که همین مساله نیز آنها را دچار مشکل کرده است. در همین راستا علی عباسی، دبیر اسبق شورای صنفی علوم پزشکی شهید بهشتی با بیان اینکه کاهش یکبارہ علوم‌بهنای درمان مردم آن هم بدون کارشناسی به‌رغم کمبود منابع دولتی و عدم نظارت باعث شده دانشگاه‌ها و بیمارستان‌های دولتی به مرز ورشکستگی برسند، گفت: ۶ ماه قبل در اورژانس بیمارستان‌های تهران به‌علت کمبود امکانات بیان می‌شد یا سرنگ را انتخاب کنید یا دستکش.

پس از آن روند بدهی بیمارستان‌ها به شرکت‌های دارویی و ورشکستگی سازمان‌های بیمه‌ای شروع شد و در حال حاضر موجب عقب‌افتادگی ۱/۵ الی ۲ ساله کارانه و حقوق پرسنل و کادر درمان و نارضایتی آنها شده است.
■ طرح شکست خورده

احمد میدری، معاون رفاه اجتماعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت:گویی تفصیلی با ماهنامه «دیده‌شوپا» با موضوع نقد سیاست‌گذاری بنزینی و یارانه‌ای دولت انجام داده است. او به طور صریح طرح تحول سلامت را شکست خورده دانسته و گفته است: «سؤال این است که چرا این دولت که منتقد دولت قبل بود، مجدداً یارانه نقدی داد؛ حال به ۶۰ میلیون نفر به جای ۸۴ میلیون نفر. همین دولت سال ۹۲ قیمت بنزین را آزاد کرد و درآمد حاصل از آن را به بخش بهداشت برد. اگر توانسته بودیم طب را واقعاً ملی کنیم و مساله بهداشت از دغدغه ایرانی‌ها خارج می‌شد، مطمئتم این بار آقای روحانی می‌گفت آموزش‌وپرورش را درست کنیم. اما روحانی دید هر چند پول به بخش بهداشت می‌برد، باز هم کم می‌آید و وعده‌هایی که داده محقق نمی‌شود. رئیس‌جمهور به وزارت بهداشت و وزارت رفاه اعتماد کرد. آنها گفتند این پول را به بخش بهداشت بدهید اما نتیجه چه شد؟ بیمارستان‌ها و داروخانه‌ها همه از دولت طلبکار شدند. وضعیت درمان هم

دوشنبه ۲ دی ۱۳۹۸
وطن‌امروز | شماره ۲۸۲۲

اقتصادی

مجلس

کمیسیون تصویب تلفیق بودجه‌ا

روز گذشته اعضای ۴۵ نفره کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۹ و هیأت‌رئیسه آن انتخاب شدند. نگاهی به چهره‌های حاضر در کمیسیون و بویژه هیأت‌رئیسه آن نشان می‌دهد احتمال تصویب کلیات لایحه بودجه پیشنهادی دولت بالاست؛ لایحه‌ای که انتقادات گسترده بسیاری از کارشناسان را در پی داشت و حتی مرکز پژوهش‌های مجلس برخلاف ادعای دولت، منکر هرگونه اصلاح ساختاری آن شد.

روز گذشته اعضای کمیسیون تلفیق مجلس برای بررسی لایحه بودجه دولت مشخص شدند. پس از تحویل سند مالی کشور، طبق آیین‌نامه داخلی مجلس کمیسیون‌های تخصصی مجلس، اعضای کمیسیون تلفیق بودجه را با رأی‌گیری مشخص کردند.

بر همین اساس کمیسیون‌های تخصصی به جز کمیسیون اصل ۳۰، ۹۰ نفر از اعضای کمیسیون خود را برای بررسی تخصصی بودجه به کمیسیون تلفیق معرفی کردند. از آنجایی که ستون اصلی کمیسیون تلفیق بودجه با اعضای کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات بسته می‌شود، این کمیسیون ۹ عضو در کمیسیون تلفیق بودجه دارد. در نهایت ۴۵ نفر از نمایندگان مجلس، کمیسیون تلفیق را تشکیل دادند. پس از شکل‌گیری اعضای کمیسیون تلفیق، انتخابات اعضای هیأت‌رئیسه کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۹۹ کل کشور ظهر دیروز در صحن این کمیسیون به ریاست مسعود پزشکیان، نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی برگزار شد.

در نهایت ترکیب هیأت‌رئیسه کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۹۹ مجلس مشخص شد که طبق آن «غلامرضا تاجگردون»، نماینده مردم گچساران و باشت رئیس کمیسیون، «علی‌اصغر یوسف‌نژاد» نایب رئیس اول، «غلامرضا کاتب» نایب رئیس دوم، «هادی قوامی» سخنگوی کمیسیون، «سیدعلی ادیبانی» و «بهروز بنیادی» به ترتیب دبیر اول و دبیر دوم کمیسیون تلفیق شدند.

بررسی مواضع اعضای کمیسیون تلفیق بویژه هیأت‌رئیسه آن نشان می‌دهد دولت برای تصویب کلیات لایحه کار سختی نخواهد داشت. این در حالی است که پس از تقدیم لایحه بودجه به مجلس و آشکار شدن جزئیات ارقام بودجه، انتقادات بسیاری به آن شد تا حدی که برخی کارشناسان خواستار رد کلیات آن شدند. از جمله این کارشناسان، علی سعدوندی است که جندی پیش اعلام کرد، بهتر است کلیات لایحه بودجه ۹۹ در کمیسیون تلفیق رد شود تا دولت، اصلاحات جدی در آن انجام دهد. همچنین مرکز پژوهش‌ها هم در گزارشی اعلام کرد برخلاف ادعای دولت مبنی بر اصلاح ساختاری در بودجه سال آینده، تقریباً هیچ اثری از اصلاح ساختاری در آن نمی‌توان یافت.

ارجاع طرح تشکیل وزارت بازرگانی

به کمیسیون اجتماعی

نمایندگان مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی دیروز، ایرادات شورای نگهبان به طرح تشکیل وزارت تجارت و خدمات بازرگانی را بررسی کردند.

برای جلب نظر شورای نگهبان یکی از تبصره‌های این طرح به رأی گذاشته شد اما چون رأی لازم را نیابرد، پیشنهادهات مختلفی در این باره مطرح شد و در نهایت بعد از ۵ بار رأی‌گیری و مخالفت نمایندگان با پیشنهادات مختلف، این طرح به کمیسیون اجتماعی ارجاع شد. کمیسیون اجتماعی مجلس باید به منظور رفع ایرادات شورای نگهبان به طرح تشکیل وزارت بازرگانی اقدامات لازم را انجام دهد؛ هر چند کلیات این طرح در نشست‌های پیشین مجلس به تصویب رسیده بود.

برخی نمایندگان مجلس به دلیل مخالفت با تشکیل وزارت بازرگانی، خواستار مسکوت ماندن این موضوع یا تعیین تکلیف آن در مجمع تشخیص مصلحت نظام شده بودند.

دیدگاه

ریاضیات در اقتصاد

ادامه از صفحه اول

… تکنولوژی داشت. صفحه ۶۸۶ این کتاب، صریح به این مسأله اشاره می‌کند که آنچه از ارتباط تورم با تغییرات عرضه پول بیان کرده است چشم‌بسته بر اساس یک معادله نیست: «بنابراین رشد پول نقش خاصی در تعیین تورم دارد نه به این دلیل که پول بر قیمت‌ها تأثیر مستقیم‌تری در مقایسه با سایر عوامل دارد بلکه بدین دلیل که از نظر تجربی رشد پول بیشتر از سایر تعیین‌کننده‌های تورم تغییر می‌کند. نمودار متوسط تورم در مقابل تورم رشد پول طی دوره ۲۰۰۶–۱۹۸۰ برای نمونه‌ای از ۹۷ کشور، یک رابطه روشن و قوی بین این دو متغیر را نشان می‌دهد».

تورم مسأله‌ای است که از دهه ۱۹۸۰ دیگر موضوعیت خود برای کشورهای توسعه یافته را از دست داده است و اینکه برای تورم سالانه کمتر از ۲ درصدی موضوعیتی نتوان پیدا کرد که دنبال ارتباط‌سازی آن با نرخ رشد عرضه پول بود، درست است که از لحاظ نموداری تصاویر و نمودارهای زیبا را فراهم می‌کند ولی منطقاً نمودارها قابل اعتماد نخواهند بود.

واقعیت تورم متوسط سالانه کمتر از ۲درصد عدم موضوعیت تورم در کشورهای توسعه‌یافته است. تورم متوسط کمتر از ۲ درصد نمی‌تواند موضوعیتی به نام تورم را باقی بگذارد مگر آنکه اقتصاددانانی باشند که به دنبال مدل‌سازی بوده و باز آمار و ارقام ریاضی را ریاضی‌وار نگاه کرده و مدل‌سازی کنند.